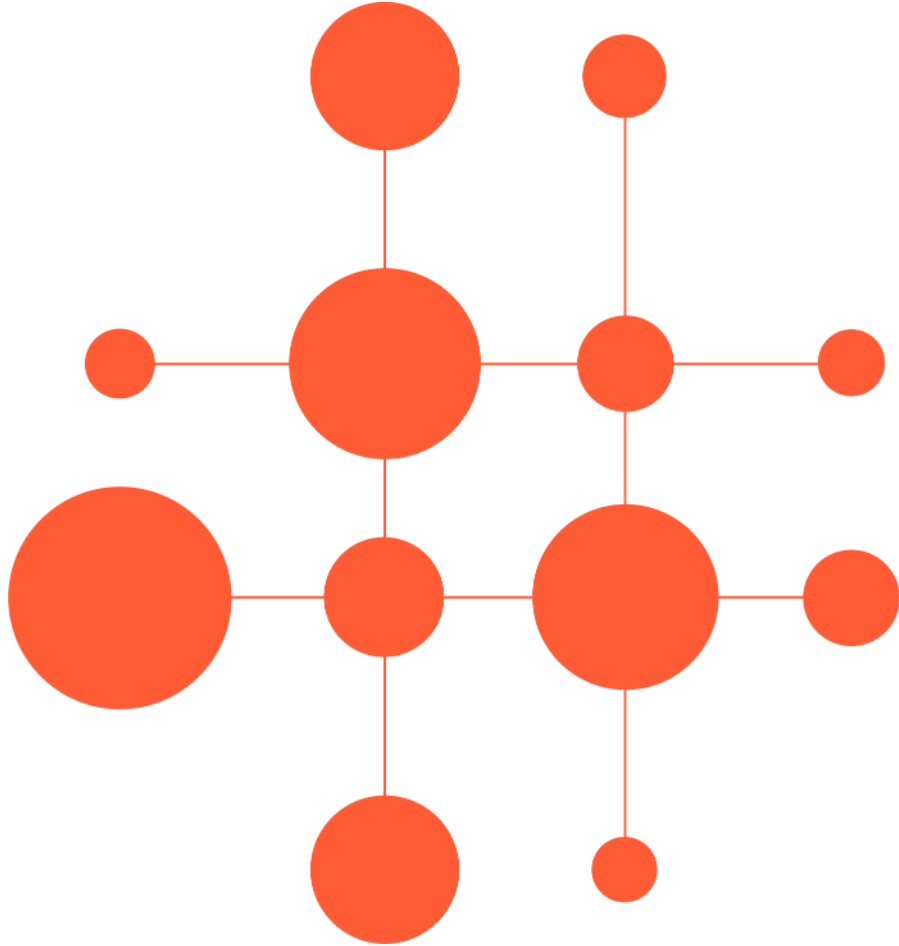

Morsmelkerstatning og flaskemating

Ingjerd Hvatum
Helsesykepleier og førstelektor VID

03.06.2025

Tema på tirsdag

Innhold

- Bakgrunn
 - Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjonstjenesten
 - Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorgen
- Hva sier forskning om temaet?
- Generelle råd til helsepersonell
- Samspillsituasjonen
- Morsmelkerstatninger
 - Ulike typer
- Flaskemating
 - Langsom flaskemating
- Anbefalte nettsider og informasjon
- Relevante spørsmål fra foreldre - kan dere svare...?😊

Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjonstjenesten;

Samspill ved amming og flaskemat

- Når amming fungerer godt, kan det bidra til et godt samspill, mens en stressende ammesituasjon kan vanskeliggjøre samspillet.
- I enkelte tilfeller kan kvinnen trenge hjelp til å avslutte ammingen uten å oppleve dette som et nederlag.
- Kvinner som har depressive symptomer eller opplever en stressende/vanskelig ammesituasjon, bør få ekstra oppfølging i tråd med Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorgen...

Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorgen anbefaler sterkt...

6.4.1 Praktiske råd om flaskemating

- Det anbefales at foreldre som gir sine barn morsmelkerstatning, får veiledning av helsepersonell om tilberedning og bruk. **Spedbarn skal sikres en trygg flaskemating.** Spisesituasjonen til spedbarn bør preges av nærhet, ro og øyekontakt mellom den som gir flaske, og barnet. Dokumentasjon: Klinisk erfaring, brukernes ønsker. *Sterk anbefaling.*
- Det anbefales at **helsepersonell** har kunnskap om WHO-koden, som i tillegg til å beskytte og oppmuntre til amming har som formål å **sikre at morsmelkerstatning blir brukt korrekt.** Det innebærer å gi informasjon om bruken av morsmelkerstatning og **må ikke sammenblandes med uetisk markedsføring** av produkter som brukes til flaskeernæring. Dokumentasjon: **WHO** *Sterk anbefaling.*

Noen studier viser at...

What is known in this topic;

- Almost all babies receive some formula-feeds during the first year of life.
- Errors in the preparation of formula-feeds are common. Such errors and other variations in formula-feeding may have both short- and longterm health consequences.
- Incorrect preparation, overfeeding, using large bottles, or feeding while in bed, might put formula fed children at risk of developing overweight or obesity.
- Some parents even add cereals to bottles of infant formula.

What these studies add;

- Many mothers who introduce formula-feeds experience negative emotions such as guilt, anger, uncertainty and a sense of failure.
- These mothers do not receive sufficient information and support from healthcare providers. While it is important to promote breastfeeding, it is also necessary to ensure that the needs of bottle-feeding mothers are not overlooked.

(Cheng et al., 2022, Appelton, 2018, Lakshman, 2009)

Noen studier viser at....

«Stressfylt amming og samspill»

En stressfylt ammesituasjon påvirket samspillet både under og mellom måltidene. For å ivareta barnets behov og skape en god relasjon ble ammingen avsluttet. Mødre ønsket informasjon og alternativ til amming og hadde behov for støtte når de ga morsmelktillegg på flaske.

(Hvatum, Glavin & Hjälmhult, 2014)

«Mothers experience of not breastfeeding in a breastfeeding country»

Healthcare workers should consider the mother's individual situation when providing breastfeeding guidance. Information about the advantages should be adequately balanced and nuanced to prevent shame and guilt. Healthcare workers should have sufficient knowledge about how to ensure that infant formula is used correctly.

(Hvatum & Glavin, 2017)

Denne studien viser at....

Health professionals counselling on the use of infant formula: A scoping review

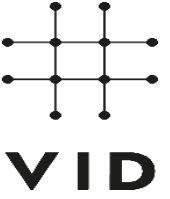
Few studies focus on how healthcare professionals inform and counsel parents about formula milk. Health authorities should provide more evidence-based information to make formula feeding more feasible. Due to conflicting and omitted information, mothers often receive poor counselling on formula. Healthcare professionals need increased evidence-based knowledge including differences between various brands, bottles and teats. Knowledge about how to guide parents about formula milk should be a central part of the education and training of healthcare professionals. Safe and sound counselling of parents about these themes is important for infant health.

(Hvatum, Glavin, Irjall, Eikenæs et Holmberg Fagerlund, 2024)

Flaskemating

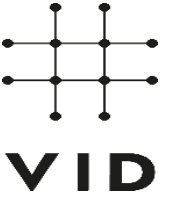

Råd til helsepersonell

- Respekter kvinnens historie, følelser og valg.
- Tenke folkehelseperspektiv - veilede på individperspektiv.
- Vær realistisk og støttende når det er snakk om ammeproblemer.

Råd til helsepersonell

- Vær åpen om alternativene til amming.
- Oppsøk informasjon og hold deg oppdatert om flaskemating og morsmelkerstatning.
- Vær oppmerksom på hvilke ord du bruker.
- Oppmuntre til samtaler rundt flaskemating.

(Flaskemating, 2009)

Samspillsituasjonen

(det samme som ved amming egentlig)

- Hvordan holdes barnet?
- Nærhetsfremmende situasjon
- Omgivelsene rundt
- Blikkontakt i flaskematsituasjonen
- Behov for pauser
- Coehing i pausene
- Langsom flaskemating

Morsmelkerstatning

- Morsmelkerstatning forsøker å være mest mulig lik morsmelk i sin sammensetning av næringsstoffer, vitaminer og mineraler
- **I Norge; nå kun NAN og Hipp**
- Barn opp til ca. to års alder har behov for mindre protein (men av god kvalitet) enn voksne. For mye protein tidlig i livet øker også risikoen for overvekt senere i livet.
 - NANPro 1: 1,24g/100 ml, Hipp 1,28g/100 ml
- Morsmelk 1,4-1,8 g protein /100 Kcal

Ulike typer

- Morsmelkerstatning
- Tilskuddsblanding
- Juniormelk/melkedrikk
- Erstatninger for de med kumelksprotein allergi
- Produkter for premature

Morsmelkerstatning 0-6 mdr.

Morsmelkerstatning er fullverdig ernæring for spedbarn 0-6 mnd.

- NAN Pro 1
 - NAN Sensilac 1
 - NAN Expertpro H.A 1
 - HIPPI (Combiotik 1)
-
- Ikke rismelk/soyamelk til barn under 6 år!
 - (økt proteinmengde, ikke kalsium, jern, vit D og obs arsen i rismelk -> kreft/helseskadelig grunnstoff)!

Tilskuddsblanding 6 mdr - 1 år

Anbefales å gå over til
tilskuddsblanding (navnet
kommer fra «tillegg til mat»)
fra 6 mnd alder

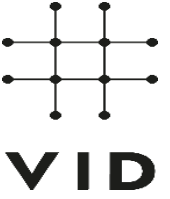
- Nan Pro 2
- Nan Sensilac 2
(kommet som drikkeklar)
- Nan Ha 2
- Hipp 2
- Semper (ute av det norske markedet
nå - drikkeklar var tidligere på
sykehus)

Forskjell på NAN pro 1 og NAN pro 2

Energi	67	67	-
Protein	2,2	1,1	8%
Myse/Kasein (5)	70/30	60/40	-
Karbohydrat (g)	7,4	8,3	12%
Fett (g)	3,	3,2	11%
Kalsium	42,6	65,7	54%
Jern	0,7	0,88	31%
Jod	13,	14,1	4%
Sink	0,48	0,48	-
Vitamin D (mcg)	1,5	1,7	13%
HMO	0,15	0,05	67%

Morsmelkerstatning for de med kumelksprotein allergi

De vanligste/anbefalte - basert på kumelk (og fullstendig hydrolisert protein);

- Nutramigen
- Althera
- Pepticate

Andre (kunstig fremstilt med aminosyrer);

- Neocate
- Alfamino (kan vurderes hvis ikke symptomlindring etter 14 dgr.)
- Alfare (nyfødt/intensiv)
- Puramino

NAN H.A. 1. - kan ikke gis til de med kumelkproteinallergi.

NAN H.A 1 forebygger atopisk dermatitt med opptil 55 % hos barn med økt risiko for allergi (allergi i kjernefamilien)

Melkedrikk

- Fra 1 års alder kan barn drikke vanlig kumelk, da maks 5-6 dl per dag.
- Barn - som er litt små av vekst og/eller har jernmangel, kan melkedrikk anbefales.
- NAN Pro3 (fra 12 mdr) og NAN 4 (fra 18 mdr) inneholder probiotika.
De inneholder blant annet jern og vitamin D, nesten dobbelt så mye energi, lavere innhold av protein sammenlignet med lettmelk. I tillegg inneholder de essensielle fettsyrer ALA og LA. NAN pro 3 inneholder også probiotika.
- Melkedrikk kan fint brukes i matlaging.

Produkter for premature

PreNAN

- prenan preemie (drikkeklar morsmelkerstatning til premature som veier under 1800 g)
 - prenan discharge stage 2 (drikkeklar morsmelkerstatning til premature som veier over 1800 g)
 - prenan human milk fortifier (tidligere FM 85, berikningspulver til morsmelk)
-
- Infantrini
-
- Enfalac (ute av produksjon)

Anbefalinger på tilskudd av tran/D-vit dråper

- Alle morsmelkerstatninger er tilsatt D-vitamin (og DHA) innenfor et bestemt intervall fra myndighetenes side.
- Fra februar 2020 (EU - Jovendring); Alle morsmelkerstatninger må øke innhold av D-vit og obligatorisk tilsetning av fettsyren DHA. Økningen i NAN 1 betyr i praksis at et barn som drikker 7 dl får i seg 10 mikrogram D-vit (dagsanbefalingen). Helsedirektoratet kom med ny anbefaling sept.2020.
- Øvre toksiske grense vit D;
Barn 0-6 mdr.; 25 mikrogram
Barn 6-12 mdr.; 35 mikrogram

Flaskemating

- Flasker
 - materiale
 - utseende
 - funksjoner
 - ekstrautstyr
 - pris

<https://www.apotek1.no/baby-og-barn/flasker-kopper-og-utstyr-til-mating?srsId=AfmBOopQqEaWKfh5bpKSkW8W0uNC2QC0N0qeOINfd2ZHYOTEgIA3dVD2>

Flaskemating

- Flaskesmokker
 - Silikon (kunstig)
 - Lateks (naturgummi)
 - ulike former
 - et hull/flere hull -
aldersbasert/individuell
 - Sugebehov

https://www.farmasiet.no/catalog/foreldre-og-barn/flasker-kopper-og-spiseredskaper/dr.-browns-flaskesmokk-narrow-y-cut,5008764?experiments=ai_search

Flaskemating

- Tilberedning
 - God hygiene
 - Oppmåling
 - Følg bruksanvisningen på pakken nøye!
 - Helsedirektoratet/Helsenorge (info+filmer)
 - Vær nøyaktig med oppmåling av vann og pulver. For mye pulver -> forstoppelse/for mye næring. For lite pulver -> ikke tilstrekkelig næring
- Rengjøring
- BabyBrezza maskin

Mattilsynet har endret sin anbefaling ved tilberedning av morsmelkerstatning (pulver)

Nestlé har siden 2020 hatt en pågående klagesak med Mattilsynet angående anbefalt temperatur på vann ved tilberedning av morsmelkerstatning (pulver).

Nestlé mener at utblanding ved 40°C er mest hensiktsmessig og gir forbrukerne et trygt produkt. Dette begrunnes med at mulig vekst av patogene bakterier begrenses enkelt, praktisk og effektivt ved å mate barnet umiddelbart etter utblanding.

Mattilsynet har nå ferdigbehandlet klagesaken, fra 15. juli 2024 har de endret sin anbefaling om å bruke vann som holder 70 grader ved tilberedning av morsmelkerstatning (pulver).

Forbrukere skal i stedet følge produsentens bruksanvisning for tilberedning av produktet.

Nestlé NAN anbefales å tilberedes med kokt, avkjølt vann til 40 grader, like før mating. Eventuelle rester skal alltid kastes og ikke varmes opp igjen til et senere måltid.

Flaskemating

- Hvor mye mat ?
 - Stor variasjon
 - tabellen er kun veiledende
 - Selvregulering
 - 15 % regelen de første månedene (15% av kroppsvekten)
 - Variasjon i måltidene
 - Drikkes innen en time
 - Ferdigblandet mme/tilskuddsblanding - holdbar 48 timer i kjøleskap etter åpning i lukket emballasje (Nestle).

Flaskemating

- **Gulping**
 - ta små pauser
 - gi mindre og oftere måltid
 - obs temperatur
- **Mageknip/luftsmerter**
 - bytte morsmelkerstatning (Nan Ha- myse)
 - rapepauser
- **Avføring**
 - stor variasjon
 - maltekstrakt
 - evt. NAN Sensilac som inneholder GOS/FOS, dokumentert å hjelpe på forstoppelse

Mattilsynet - Helsenorge - Helsedirektoratet

Offentlige myndigheters informasjon om morsmelkerstatning og flaskemating

[Morsmelkerstatning / Mattilsynet](#)

<https://www.helsenorge.no/etter-fodsels/amming-og-mat-til-spedbarn/morsmelkerstatning/>

Langsom flaskemating

<https://ammehjelpen.no/langsom-flaskemating/>

Foreldre- og fordypningsbrosjyrer

"GODE RÅD om flaskemating"

Både mor og far kan mate barnet med flaske. Denne brosjyren gir råd om hvordan du mater barnet, tilbereder melken og rengjør utstyret enten du ammer, delammer eller gir morsmelkerstatning

Referanser

Appleton, J., Russell, C. G., Laws, R., Fowler, C., Campbell, K. & Denney-Wilson, E. (2018). Infant formula feeding practices associated with rapid weight gain: a systematic review. *Maternal & Child Nutrition*, 14(3), e12602.
<https://doi.org/10.1111/mcn.12602>

Cheng, H., Rossiter, C., Size, D. & Denney-Wilson, E. (2022). Comprehensiveness of infant formula and bottle feeding resources: a review of information from Australian healthcare organisations. *Maternal & Child Nutrition*, 18(2), e13309. <https://doi.org/10.1186/1471-2431-9-75>

Hvatum, I. & Glavin, K. (2016). Mothers' experience of not breastfeeding in a breastfeeding culture. *Journal of Clinical Nursing*, 26(19-20), 3144-3155. <https://doi.org/10.1111/jocn.13663>

Hvatum, I., Glavin, K., Irjall, M., Eikenæs, A. M. & Holmberg Fagerlund, B. (2024). Health professionals' counselling on the use of infant formula: A scoping review. *Public Health Nursing*, 41(5), 1224-1233.
<https://doi.org/10.1111/phn.13355>

Hvatum, I., Hjälmhult, E. & Glavin, K. (2014). Stressfylt amming og samspill : intervjustudie. *Sykepleien Forskning*, (1), 14-23. <https://doi.org/http://dx.doi.org10.4220/sykepleienf.2014.0019>

Hvatum, I. & Våpenstad, E. V. (2019). Spedbarn må lyttes til. *Sykepleien forskning (Oslo)*, (78514), e-78514.
<https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2019.78514>

Lakshman, R., Ogilvie, D. & Ong, K. K. (2009). Mothers' experiences of bottle-feeding: a systematic review of qualitative and quantitative studies. *Archives of disease in childhood*, 94(8), 596-601.
<https://doi.org/10.1136/adc.2008.151910>

Lindberg, A. Hvatum, I. (2016). *Møtet med helsestasjonen - foreldre som aktive deltakere. Helsestasjonstjenesten : barns psykiske helse og utvikling*. Gyldendal akademisk

Referanser

Anbefalte nettsider;

<https://helsenorge.no/etter-fodsels/morsmelkerstatning>

[*Morsmelkerstatning | Mattilsynet*](#)

Foreldre bruker også;

Flaskebarna Norge privat gruppe på FB

https://www.google.com/search?q=flaskehjelpen.no&rlz=1C1CAFC_enNO822NO822&oq=flaskehjelpen&aqs=chrome.1.69i57j0.6772j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Podcaster;

<https://podcasts.apple.com/us/podcast/etisk-refleksjon-knyttet-til-veiledning-i-amming-morsmelkerstatning/id1300472814?i=1000421410776>

<https://podcasts.nu/avsnitt/unntakstilstand/flasking-med-ingrid-fra-fbrik-CgnMPpRn3>

😊Lykke til med å gi råd og veiledning i praksis😊

